

Bölüm 1

TİCARİ ALACAK SİGORTASI KULLANAN BİST FİRMALARI VE FİNANSAL ÖZELLİKLERİ

Arzu ŞAHİN¹

GİRİŞ

Ticari alacakların geri ödenmemesi (kredi riski), nakit akım dengesini bozmak suretiyle işletmeleri finansal açıdan sıkıntıya düşürebilecek önemli bir ticari risktir. Finansal bir risk olan kredi riskinin yönetilmesinde kullanılan araçlardan biri ticari alacak sigortasıdır. Ticari alacak sigortası, mal veya hizmet tedarikçisi firmaların yurtiçi veya yurtdışı vadeli satışlarından doğan ticari alacaklarına, belirli koşullar ve sınırlar dahilinde, ödeme güvencesi veren bir sigorta türüdür. Ticari alacak sigortası (ticari kredi sigortası, kredi sigortası, alacak sigortası), satıcılara ticari risklere (temerrüt ve iflas) ve ihracat durumunda ilave olarak politik risklere karşı garanti sağlamaktadır.

Ticari kredi sigortasında sigortacı, teşebbüs sahibinin politik ve ticari kredi riskini üstlenir, ihtiyaç halinde riski dışarıdan yönetir ve risk gerçekleştiğinde finansal çözüm getirir. Sayılan özellikleri ile ticari kredi sigortası, tacirlerin ticari faaliyetlerini güven ortamında gerçekleştirmesine yardımcı olan ve sözleşmeleri Türk Ticaret Kanununda düzenlenen bir sigorta branşıdır (Kubilay & Özcan, 2017: 318, 339).

1987 yılından itibaren sermayesi Hazineye ait dış ticaret finansman kurumu olarak faaliyet gösteren Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi (Türk Eximbank veya Eximbank), 1989 yılından buyana ihracatçıların ihracat bedeli alacaklarını ticari ve politik risklere karşı sigortalamaktadır. Eximbank, 2013 Eylül ayından itibaren ihracatçıların ve grup şirketlerinin yurtiçi faaliyetlerinden kaynaklı alacaklarını ticari risklere karşı belirli limitler kapsamında teminat altına almaktadır (www.eximbank.gov.tr; Eximbank, 2018: 9, 31-33; Eximbank, 2014: 39-42). Özel sermayeli sigorta şirketlerine ait istatistikleri yayınlayan Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (TSB), 1998² yılından itibaren kre-

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finans Bölümü, Adana, asahin@atu.edu.tr, orcid.org/0000-0002-9944-1791

² “Kredi Sigortası Genel Şartları” Hazine Bakanlığınca 1998 yılında belirlenmiş ve güncel şeklini 01.02.2009 tarihinde almıştır (Çetiner & Eke, 2018: 96).

KAYNAKLAR

- Aksoy, N. (2017a). İhracat Kredi Sigortası Kavramı, Hukukî Niteliği ve Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 66-91.
- Aksoy, N. (2017b). İhracat Kredi Sigortası Sözleşmesi'nin Hukukî Açından Tahlili. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 679-735.
- Bazzana, F., De Laurentis, G., Pisani, R. & Trinca Colonel, R. (2019). Can Domestic Trade Credit Insurance Contracts be Effective Collateral For Banks? *A Quantitative Study of the Italian Market. European Journal of Finance*. 1-14.
- Çetiner, M., & Eke, S. (2018). Güncel Gelişmeler Işığında Kredi Sigortası Pazarı ve Makro Açından İrdenmesi. *Journal of Social, Humanities And Administrative Sciences*, 4(10), 91-102.
- Demiral, A. (2018). İhracat Kredi Sigortasının Önemi: Türkiye Örneği. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 10(19), 262-276.
- Eximbank (2014). *Türk Eximbank 2014 Faaliyet Raporu*. <https://www.eximbank.gov.tr/content/files/0c8f599c-669d-4d3f-b560-51125c1e232b/eximbank-faaliyetraporu-2014>; Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Eximbank (2018). *Türk Eximbank 2018 Faaliyet Raporu*. <https://www.eximbank.gov.tr/content/files/c1180b82-9cdc-466d-acca-1f102991ecd6/eximbank-faaliyetraporu-2018>; Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Kubilya, H. & Özcan, C. (2017). Ticari Kredi Sigortasının Hukukî Yapısı ve Güncel Sorunlar. *Ankara Barosu Dergisi*, 2017/3, 317-341.
- Lezgovko, A., & Jakovlev, A. (2017). The Evaluation of Trade Credit Insurance in Lithuanian Business Market as a Credit Risk Management Tool. *Economics and Culture*, 14(1), 5-20.
- Li, Y., Zhen, X., & Cai, X. (2016). Trade Credit Insurance, Capital Constraint and The Behaviour of Manufacturers and Banks. *Annals of Operations Research*, 240(2), 395-414.
- Sakarya, Ş., & Uçak, S. (2007). Türkiye'de İhracat Kredi Sigortası Uygulaması; ABD ve Güney Kore ile Karşılaştırması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 103-117.
- Sektör Duyurusu (2019, 1 Nisan). *Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası için Sigortacılık Hesap Planında Yeni Hesap Kodu Açılmasına Dair Sektör Duyurusu*. Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü.
- Sokolovska, O. (2017). Trade Credit Insurance and Asymmetric Information Problem. *Scientific Annals of Economics and Business*, 64(1), 123-137.
- Şirketler Ticari Alacak Riskleri İçin Birden Fazla Ürün Kullanıyor (2019, 11 Kasım). *Sigorta Medya*, Ana Sayfa, Bülten, <https://www.sigortamedya.com.tr/sirketler-ticari-alacak-riskleri-icin-birden-fazla-urun-kullaniyor/>, Erişim Tarihi:12.02.2020
- Yeşilyaprak, M. (2018a). Yurt Dışı Ticari Alacak Sigortasının Firma İhracatına Etkisi: Türk Eximbank Yurt Dışı Alacak Sigortası Üzerine Bir Araştırma. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergi*, 10(19), 358-383.
- Yeşilyaprak (2018b). Hizmet İhracatını Artırmada Alacak Sigortası ve Uygulama Örnekleri. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 53(2), 595-612.
- T.C. Resmi Gazete (12 Aralık 2018a). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası Tarife ve Talimat Tebliği*, 12 Aralık 2018. Sayı: 30635.
- T.C. Resmi Gazete (12 Aralık 2018b). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik Ticari Alacak Sigortası Sunulmasını İçeren Devlet Destekli Sistemin Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Tebliğ*, 12 Aralık 2018. Sayı: 30635.
- T.C. Resmi Gazete (27 Mart 2019). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik Devlet Destekli Ticari Alacak Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ*, 27 Mart 2019. Sayı: 30727.

İnternet Kaynakları

<https://www.eximbank.gov.tr>

<https://www.tsb.org.tr>

Güncel Bankacılık ve Finans Çalışmaları

<http://www.tuik.gov.tr>

<https://www.tcmb.gov.tr>

<https://evds2.tcmb.gov.tr>

<https://www.eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/alacak-sigortasi/kisa-vadeli-alacak-sigortasi#genel-bilgiler>; Erişim Tarihi: 12.11.2019

<https://www.eximbank.gov.tr/tr/finansal-bilgiler/faaliyet-raporlari>, Erişim Tarihi:12.12.2019

Türk Eximbank (Eximbank) 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 yılları Faaliyet Raporları, Erişim Tarihi: 12.12.2019

<https://www.tsb.org.tr/yayinlar.aspx?pageID=534>; Erişim Tarihi: 18.12.2019

Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (TSB). 2014 Faaliyet Raporu, 2015, 2016, 2017, 2018 yılları Sektör Raporları, Erişim Tarihi: 18.12.2019

<https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>; Erişim Tarihi: 16.12.2019

<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>; Erişim Tarihi: 18.12.2019

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Reel+Sektor+Istatistikleri/Sektor+Bilancolari/>, Erişim Tarihi: 04.12.2019

<https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket>; Erişim Tarihi: 12.11.2019

<https://www.oyakyatirim.com.tr/hisse-detay/BUCIM>